

HOSPIC

Příběh naplněné naděje

Jana Sieberová

Předmluva kardinál Miloslav Vlk
Doslov Marie Svatošová

TRITON
Praha/Kroměříž

Jana Sieberová

HOSPIC
Příběh naplněné naděje

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Sieberová, Jana

Hospic : příběh naplněné naděje / Jana Sieberová. --

Vydání první. -- Praha : Stanislav Juhaňák - Triton,

2016 ISBN 978-80-7553-167-4

929 * 364-58 * 364.69-783.44 * 616-093.75 * 364-787

* 27-58-472 * 616-036.88-052 * 614.253.5 * (437.3)

- Sieberová, Jana

- Domácí hospic Duha (Hořice, Jičín, Česko)

- 2009-2015

- hospicová péče -- Česko

- domácí péče -- Česko

- paliativní péče -- Česko

- pomáhající chování -- Česko

- duchovní vedení -- Česko

- nevyлéčitelně nemocní -- Česko

- zdravotní sestry -- Česko -- 20.-21. století

- autobiografické vzpomínky

364-1/-7 - Druhy sociální pomoci a služeb [18]

929 - Biografie [8]

HOSPIC

Příběh naplněné naděje

Jana Sieberová

Jana Sieberová
HOSPIC
Příběh naplněné naděje

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

Copyright © Jana Sieberová, 2016
© Stanislav Juhaňák – TRITON, 2016
Cover photo © Michal Ludvík, 2016
Cover design © Renata Brtnická, 2016

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,
Vykáňská 5, 100 00 Praha 10,
www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7553-038-7

Vždy jsem rostla díky svým potížím
a výzám, jež se přede mne postavily –
a teprve z toho, co mi nevyšlo, jsem se
doopravdy něco naučila...

PŘEDMLUVA

Vážení čtenáři,

máte v rukou mimořádně zajímavou knížku o mobilním hospicovém hnutí. Není to jen prosté vyprávění o velkém úsilí pro věc nadšeného člověka, ale krok za krokem skvělý příklad věrného sledování zřetelné vnitřní inspirace, kterou do srdce člověka vkládá a k uskutečnění vede sám Bůh. Není to jen vyprávění o zajímavém „nápadu“, ale soustavné, dlouhodobé, věrné sledování Božího záměru, kterému předcházela životní konverze, obrácení se k Bohu, jako předpoklad a také jako přípravný dar pro uskutečnění Božího plánu. I v tomto úseku životní cesty charismatické osobnosti Jany Sieberové je nepřehlédnutelný prst Boží, Boží vedení, kterému Jana, také z daru Božího, zůstávala věrná.

Nechceme historii mobilního hospice Duha uměle přidávat nějakou gloriolu, kniha sama je

dostatečným podkladem pro posouzení, které si může udělat každý soudný čtenář sám. A posluchači, kteří sledovali některou z četných přednášek na téma hospicového hnutí a duchovního doprovázení, které Jana Sieberová po celé republice dělá, mohou výše uvedená slova také potvrdit.

Když mluvím o zrodu mobilního hospice, nemohu tu nezmínit ještě jednu výmluvnou skutečnost: hospicové hnutí u nás založila v roce 1993 MUDr. Marie Svatošová v Červeném Kostelci. A své zkušenosti, které získala, předala Janě Sieberové a v jejím záměru s mobilním hospicem ji velice podporovala. Nebyla tu žádná žárlivost, ale společné úsilí o dobro nemocných, které charakterizuje vztah těchto dvou skvělých žen.

Tato kniha ukazuje novou zvláštní oblast přinášení evangelia (radostné zvěsti) lidem v terminálním stadiu života. Způsob přinášení evangelia, odpovídající lidem dnešní sekularizované doby, kteří často o Bohu vědí málo, ale láska a blízkost druhých v opravdové jednotě v nich

často vyvolávají vzpomínky na dětství, kdy se setkávali s Bohem, a v perspektivě blízké smrti se po něm ptají. Doprovázející paliativci jim přinášejí kromě léků utišujících bolest také „lék naděje“ na perspektivu pokračujícího života, která jim v jejich životní situaci vlévá do duše pokoj.

Nezřídka dochází k obnově komunikace s členy rodiny, která je obklopuje, a tak dochází k léčení ran minulosti, které umírajícího mnohdy velmi tíží.

Tato „evangelizační služba“ si zaslouží větší pozornosti zvláště od těch, kdo jsou v církvi přímo zodpovědní za evangelium, i proto, že ukazuje, jak důležitou službu v citlivých okamžicích života člověka příslušníci církve pro společnost vykonávají.

Členové doprovázející skupiny (v Duze je jich osm) tvoří tým, který vytváří mezi sebou opravdovou jednotu v lásce. Sdílejí si zkušenosti s nemocnými, zvláště tam, kde se u nich střídají, protože k některému nemocnému je třeba chodit vícekrát denně a někdy i v noci. Na doprovázení

každého nemocného se podílejí všichni modlitbou. Podporují se vzájemně i ve svém osobním životě.

Mobilní hospicové hnutí, které koná i pro naše zdravotnictví rozsáhlou službu, kterou z velké části hradí sami paliativní pracovníci ze sponzorských darů, si zaslouží konečně v našem zdravotním systému řádného spravedlivého ohodnocení.

Tyto naše zkušenosti mohou být velmi užitečné např. i na odborných konferencích na mezinárodní rovině.

Rád vyslovuji přání, aby kniha přinesla i čtenářům naději, že pro mezilidské vztahy, které jsou dnes všude ve společnosti na velmi nízké úrovni, se „zkouší“ účinný lék – opravdová blízkost v lásce a jednotě, které tryskají z „hlubokých pramenů“.

kardinál Miloslav Vlk

ÚVOD

Napsání tohoto vyprávění předcházela řada výzev od různých posluchačů mých přednášek, které jsem nakonec uposlechla: „Už byste svědectví Duhy mohla sepsat, jsem na vaší třetí přednášce, pokaždé je trochu jiná, ale víte, nohy mi neslouží tak dobře, abych mohla jezdit všude tam, kde zrovna přednášíte. A že je to tedy dost zajímavé! Vždyť paní doktorka Marie Svatošová také napsala knížku o doprovázení, tak se do toho pusťte i vy!“ Podívala jsem se na milou paní, která seděla v první řadě na mé přednášce, a v duchu popřemýšlela, kolikrát jsem za poslední roky toto přání slyšela. „Já a psát? Necítím se na to,“ slyším odpověď sama v sobě a nahlas dodávám: „Milá paní, vždyť já nemám na psaní téměř žádný čas!“

Neplánované zastavení

K těmto výzvám od posluchačů se připojily i výzvy různých událostí v mém životě. Po výše zmíněné přednášce následovala akutní operace a po ní za krátký čas druhá. Nemoc a dlouhodobá rekonvalescence mě vyřadily na několik měsíců z přímé hospicové služby a z mnoha aktivit a podnětů, kterým jsem se každý den věnovala. Dostala jsem náhle zvláštní dar – dar času. Možnost samoty nemocničního pokoje a vnitřní ztišení mě otevíralo novému setkání s Bohem. Znovu a velmi jasně jsem slyšela ten známý a jemný hlas, který se pravidelně ozýval v mém srdci po mnoho let a volal mne k hospicové péči. Tentokrát mi říkal něco jiného: „Vše, cos prožila, sepiš a dej k dispozici. O nic víc se nestarej.“ Kladla jsem si však otázku, zda je zodpovědné psát zkušenosti z doprovázení umírajících pacientů teprve po sedmi letech služby. Je to tak neobyčejné? Vůbec ne. Vždyť je to služba jako každá jiná. Přesto vím, že smrt mých drahých

nemocných se mě vždy silně dotkla a zdálo se mi, jako by mi pokaždé říkala, ať o ní vyprávím všem, kteří mají zájem slyšet slovo o tajemství Boha. Vždyť každý příběh, o kterém chci psát, je vyjádření mého vyznání lásky a vděčnosti těm, které jsem mohla doprovázet.

Toužila jsem se se svými pocity někomu svěřit, ale zároveň jsem se zmítala v tolika pochybnostech. Jednoho sobotního dopoledne jsem potkala dvě řeholní sestry a vyprávěla jim o svých vnitřních pohnutkách. Zároveň jsem dodala, že se necítím být hodna takového úkolu. Sestry se mile usmívaly a říkaly, že je to dobrá dispozice pro napsání knihy. Vložily vše do společné modlitby a přály mi při psaní hodně prožívané radosti. Odjížděla jsem od nich s tím, že jsem stejně stále na začátku. Přesto v mém srdci klíčila pozvolná touha psát a dát k dispozici toto malé svědectví. Svěřila jsem se při jedné návštěvě také sestrám karmelitkám. Jejich odpověď vyvolala tehdy na mé tváři úsměv: „Svatá Terezie také odmítala psát a vidíte, její spisy se čtou

už více než 400 let. Buďte klidná. Vždyť předání zkušeností je darováním plodů naší práce druhým a také silným povzbuzením, že u Boha není nic nemožného. A to dnešní společnost velmi potřebuje.“ Rozhodla jsem se tedy sepsat knihu zkušeností domácí hospicové péče. Začala jsem věnovat svůj čas a energii shromažďování textů, které jsem během let psala pro různá setkání, přednášky a semináře. Čím více jsem na textech pracovala, tím méně snadné mi to připadalo.

Můj otec

Právě, když jsem začala uvažovat, zda nemírím přece jen příliš vysoko, zasáhla mě hluboce těžká nemoc mého otce. Od chvíle, kdy jsem se dozvěděla, že jeho život je ohraničen, myslela jsem, že se psaním na dlouhou dobu skončím. „Člověk míní a Pán Bůh mění.“ Knihu dokončuji v tichu jednoho kontemplativního kláštera, uprostřed prožívání aktivní onkologické léčby

svého otce. Jeho nemoc jsem tušila už nějakou dobu, ale i já sama jsem zažila otřes a šok, když jsem vyslechla tak krutou pravdu.

Diagnózu rakoviny sděloval mému otci můj manžel lékař a já byla přítomna u jeho lůžka v nemocnici. Tátovy oči byly v prvních minutách vylekané a měnily se v pohled malého a bezbranného dítěte. Srdce mi tlouklo silně v hrudi, slzy jsem polykala dovnitř a až v autě po cestě domů jsem se rozplakala naplno. To, čeho jsem se v životě obávala, se stalo. S otcem jsem měla v minulosti velmi komplikovaný vztah, vždy mi říkal, že pokud onemocní rakovinou, okamžitě se zabije. Nechápal, jak mohu umírajícím sloužit. V nemocnici se podrobil důkladnému vyšetření, které ukázalo, že je jen malá šance nádor operovat. Nepatrnou naději dávala chemoterapie a radioterapie. Jezdila jsem k němu do nemocnice každý den a po dobu čtrnácti dní mu sdělovala opakovaně informace o jeho nemoci. Křehnul na těle i na duši. Nemoc z něho velmi rychle udělala naprosto

jiného člověka. Jeho tvrdost ustoupila. Byl jinou životní situací naprosto proměněn. Měla jsem obavu, zda přijme mou pomoc, ale jednoho odpoledne mi dovolil převléknout pyžamo. To byl signál, že mě přijímá. Za pár dní se zeptal, zda může být u nás doma, až mu bude hodně zle... Mezi řádky jsem četla, až budu umírat. Moje „ano“ přijal s úlevou. Když jsme jednoho dne společně hovořili o možném operačním výkonu, řekl: „Pomodli se za to.“ Byl pokřtěný v Církvi československé husitské, ale do kostela nechodil a víru nepraktikoval. Také mou konverzi nechápal. Za 14 dní, které jsem trávila denně u jeho lůžka, jsme se pozvolna stávali spojenci.

Sama jsem požádala v této situaci široké společenství a kněze o modlitbu. Tým domácího hospice mi poskytoval potřebnou podporu, zájem a sílu. Věděla jsem, že mé bolesti rozumějí, že ji mohu bez obav sdílet, že nejsem sama. Velmi silně jsem si v těchto chvílích uvědomovala potřebu ticha a samoty, chvíl, kdy jsem sama se

svým Bohem, kdy mohu důvěrně sdílet všechny okolnosti svého i otcova života. Vždy jsem si přála o své minulosti s otcem hovořit, ale v této situaci mi to přišlo jako naprosto nepodstatné. Nebylo důležité, co bylo, ale co je teď a co bude zítra. Byla jsem připravená pečovat a doprovázet. Cítila jsem sílu modlitby a věřila, že Bůh má i tuto situaci pevně ve svých rukou. Vždyť byl advent a tato doba očekávání jasně hovořila k aktuální situaci u nás doma. Rodina se nebývalým utrpením semkla a dávala otcovi pocit lásky a bezpečí. Momentálně se podrobuje dál chemoterapii a radioterapii, kterou celkem dobře snáší. Na víkendy ho vozím domů. Při těch častých cestách se mezi námi pozvolna zrodila hluboká láska a silný pocit sounáležitosti. Víím, že jsme dostali oba šanci, abychom se stali znovu dcerou a otcem. I přes trvalou bolest z prožívání těžké nemoci cítím, že jsem skutečně šťastná a mám proto sílu pokračovat ve psaní.

Jak to vlastně všechno začalo? – ARO

Člověk 21. století často umírá sám. Leží ve špičkové nemocnici, kde pracují špičkoví odborníci. Umírá obklopen přístroji, které monitorují jeho životní funkce. Každou chvíli někdo neosobně vstoupí na pokoj, doplní léky, zapíše údaje. Vizi- ta bývá rychlá, téměř beze slov. Co se ale odehrává za dramata na pokojích umírajících lidí? Jaké mají touhy a přání? O čem s námi chtějí hovořit?

Všude kolem mě jsou samé hadičky, zdi mají bílé kachlíčky a plenta mě dělí od druhého pa- cienta. Pravidelný rytmus dýchacího přístroje mi dodává potřebný počet vdechů i výdechů a ukolébává mě do postupné apatie. Přesto se budím ze snů či reality, sám vlastně nevím, zda bdím či spím. Jak dlouho jsem neviděl své blíz- ké? Nepamatuji si. Ano, přišli jednou, dvakrát... a jen rozpačitě postávali u lůžka, „nechtěli mě rušit“. Ale já ještě žiji, jsem člověk a mám své po- třeby a přání. Jen se mi zdá, že je nikdo neslyší